

З ЧАГО ПАЧАЦЬ?

БІЗНЕСУ «НА ХАЛЯВУ» НЕ БЫВАЕ

ЯК МАЛАДЫМ АДКРЫЦЬ УЛАСНУЮ СПРАВУ

Сёння многія маладыя людзі мараць аб уласным бізнесе. І калі раней такое жаданне ў большасці выпадкаў заставалася нерэалізаванай фантазіяй, то цяпер у Беларусі створаны ўсе ўмовы для таго, каб адкрыць сваю справу. Спецыяльна для дапамогі прадпрымальнікам-пачаткоўцам у Мінску была арганізавана «Маладзёжная сацыяльная служба», супрацоўнікі якой амаль 25 гадоў развіваюць стартапы да ўзроўню сур'ёзных кампаній. Як змянілася іх работа за гэты час і наколькі эфектыўныя бізнес-інкубатары ў нашай краіне — на пытанні карэспандэнта адказала генеральны дырэктар Маладзёжнай сацыяльнай службы Рыма ЕПУР.

— **Рыма Мечыславаўна, адкуль з'явілася ідэя такой арганізацыі?**

— Ідэя вельмі простая і прарысана ў нашым статусе — гэта рэалізацыя патэнцыялу юнакоў і дзяўчат. Наша арганізацыя зарабляе грошы — і іх жа пускае на развіццё. Па ўсім свеце існуюць сацыяльныя прадпрыемствы, да гэтай катэгорыі адносіцца і «Маладзёжная сацыяльная служба». У Беларусі многія гатовы весці сацыяльныя праекты, але не ва ўсіх атрымоўваецца наладзіць справу так, каб зарабляць грошы і дзякуючы ім рабіць добра. У нас гэта атрымліваецца.

— **Як «Маладзёжная сацыяльная служба» атрымала статус бізнес-інкубатора?**

— Гэта толькі адзін з кірункаў нашай дзейнасці. У 2008 годзе, калі ўзніклі крызісныя з'явы ў эканоміцы, стала зразумела, што маладым людзям неабходна станавіцца больш прадпрымальны-

мі. Тады з'явілася ідэя стварыць умовы, пры якіх моладзь магла б развівацца. Так мы і прыйшлі да бізнес-інкубатораў. Першапачаткова, пры падтрымцы ПРААН, стварылі Цэнтр занятасці і самазанятасці на базе нашай службы. Мы на той момант не мелі вопыту ў гэтай сферы, таму нам дапамаглі. Чаму мы выбралі гэты кірунак? Каб таленавітая моладзь не выязджала з нашай краіны. Супрацоўнікі ПРААН нас падтрымалі, і за праектныя грошы мы стартавалі. Але ўжо амаль дзесяць гадоў наш інкубатар працуе самастойна.

«Трэба паварочваць галовы людзей у кірунку самадастатковасці і самарэалізацыі. Ёсць патэнцыял, каб працаваць і рабіць сваю краіну лепшай.»

— **Якія паслугі аказвае ваша арганізацыя прадпрымальнікам-пачаткоўцам?**

— На цяперашні час у інкубатары створаны ўсе ўмовы для развіцця малога бізнесу. Гэта такая платформа, на якой, па-першае, размяшчаюцца бухгалтарскія і юрыдычныя паслугі. Акрамя таго, мы можам забяспечыць прадпрымальніка офісам. Галоўнае, што ўжо выбудаваны кааперацыйныя сувязі, якія за невялікую плату спрыяюць старту і развіццю бізнесу.

— **Што трэба зрабіць прадпрымальніку, каб пачаць з вамі працаваць?**

— Тут няма нічога складанага: вы прыходзіце ў «Маладзёжную сацыяльную службу» і расказваеце пра сваю ідэю. У нас існуе спецыяльная камісія, якой прад-

• У ТЭМУ

«Маладзёжная сацыяльная служба» робіць акцэнт на прадпрыемствы, у якіх супрацоўнікамі і кіраўнікамі з'яўляюцца маладыя людзі. Акрамя таго, інтарэсы арганізацыі выходзяць за межы курываваных унутры службы праектаў — так, для школьнікаў праводзяцца экскурсіі па бізнес-інкубатары, дзелавыя гульні. Яшчэ да заканчэння школы чалавек можа ўбачыць мноства праектаў знутры, каб у будучыні прыйсці ў бізнес-інкубатар «Маладзёжная сацыяльная служба» і пачаць сваю, ужо ўласную, справу.

прымальнік тлумачыць, чаму ён вырашыў заняцца менавіта гэтай справай, колькі прыблізна дагавораў змога аформіць. Дарэчы, цяпер наступіў такі час, калі бізнес не адкрываецца проста так. Трэба быць прафесіяналам у пэўным кірунку, бо тады стартавыя пазіцыі ў цябе ўжо вышэйшыя. Бізнес сёння — гэта перш за ўсё вельмі высокая патрабаванні да сябе. Калі вы спыніліся, то ведайце, што хтосьці вас ужо абышоў. І я лічу, што нашым кліентам вельмі пашанцавала, бо ў нас яны атрымліваюць магутны штуршок, які зберажэ іх ад памылак.

— **Сёння вельмі папулярныя кнігі па бізнесе. Як лепей зрабіць маладому прадпрымальніку: прачытаць або прыйсці ў бізнес-інкубатар?**

— Трэба ісці ў бізнес-інкубатар, таму што бізнес — гэта не толькі веды, а яшчэ і ўменні. Так, кнігі дадуць вам тэорыю, але ж трэба і практыка. Інкубатар — гэта перш за ўсё спецыялізаванае асяроддзе, у якім «жыве» 150 бізнесменаў. Тут вы атрымліваеце прафесійныя парады — а кіравацца імі ці не, вырашаеце самі.

— **«Маладзёжная сацыяльная служба» знаходзіцца ў Мінску. А як вы працуеце з рэгіёнамі?**

— Мы працуем паўсюль. Малады чалавек з Рэспублікі Беларусь, з Кітая, з Партугаліі — адкуль пажадаеце — можа прыехаць, і мы яму дапаможам. У нас няма планаў адкрываць свае прадстаўніцтвы ў абласцях Беларусі, паколькі мы гарадская структура. У рэгіёнах павінны адкрывацца свае інкубатары, працаваць па напрамках з улікам мясцовых асаблівасцяў. З

• У ТЭМУ

«Маладзёжная сацыяльная служба» мае вялікія падатковыя льготы ад дзяржавы, а маладыя прадпрымальнікі, у сваю чаргу, атрымліваюць льготы з боку самой арганізацыі, — лічыць старшыня пастаяннай дэпутацкай камісіі Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў па спажывецкім рынку, прадпрымальніцтве і рэкламе Аляксандр РУБІНАЎ. — Бо якія сёння магчымасці ёсць у моладзі, каб пачаць бізнес? Іх зусім мала. А тут ты прыходзіш, атрымліваеш неабходныя навыкі, наведваеш лекцыі і семінары. На пачатковым этапе гэта вельмі эфектыўны інструмент для юных бізнесменаў.

Акрамя фінансавай падтрымкі, пастаянная камісія па спажывецкім рынку, прадпрымальніцтве і рэкламе праводзіць адукацыйныя мерапрыемствы, на якіх падрабязна тлумачацца апошнія заканадаўчыя акты і расказваецца аб сістэме падаткаабкладання. Калі да нас звяртаюцца, то мы заўсёды ўсіх падтрымліваем.

іншага боку, калі рэгіёны зацікаўлены ў супрацоўніцтве з намі, мы гатовы разгледзець любую прапанову. Няважна, адкуль тэлефануе чалавек, мы яму адкажам і дадзім прафесійную параду. Дзе б вы ні жылі — вы можаце адкрыць прадпрыемства ў нашым інкубатары. У нас шмат маладых людзей, якія прыязджаюць з абласцей, вучацца ў вышэйшых навучальных установах і адначасова адкрываюць маленькія прадпрыемствы, адпрацоўваюць бізнес-мадэлі, пасля чаго вяртаюцца дадому і рэалізуюць гэтыя праекты там.

— **Колькі чалавек звярнулася да вас летась?**

— Калі гаварыць не пра «Маладзёжную сацыяльную службу» ў цэлым, а выключна пра арэнду памяшканняў, то мы разгледзелі каля сотні чалавек. Мы іх пракансультавалі, частцы далі добра. Па справах нашых юрыстаў, эканамістаў і спецыялістаў-прымальнікаў я маю права выказаць здагадку, што за год да нас звярнулася не менш за 1000 чалавек.

— **Як вы лічыце, наколькі эфектыўныя бізнес-інкубатары ў нашай краіне?**

— На мой погляд, іх час прыйшоў. У Беларусі не занятыя многія нішы. У такіх умовах можна зрабіць магутны паток дзяржаўных праграм па прасоўванні нашых прадпрымальнікаў, але беларусы вельмі асцярожныя. Трэба паварочваць галовы людзей у кірунку самадастатковасці і самарэалізацыі. Ёсць патэнцыял, каб працаваць і рабіць сваю краіну лепшай.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

• У ТЭМУ

— У Беларусі актыўна дапамагаюць бізнес-інкубатарам і цэнтрам падтрымкі прадпрымальніцтва. У першую чаргу — фінансава, — падкрэслівае намеснік дырэктара дэпартаменту па прадпрымальніцтве Міністэрства эканомікі Пётр АРУШАНЬЯНЦ. «Маладзёжная сацыяльная служба» ў розных перыяды мела падобную дапамогу, але гэта былі сродкі не на выдаткі, а на канкрэтныя праграмы і рэалізацыю адпаведных мерапрыемстваў. Таксама мы аказваем розную інфармацыйную дапамогу — звязваем з міжнароднымі структурамі, замежнымі дэлегацыямі і дзяржаўнымі органамі, у тым ліку з іншымі рэгіёнаў.

ПРЫВАБНЫЯ ўМОВЫ

І НАВАТ ЭНЕРГІЯ ВЕТРУ...

У Лёзненскім раёне дзякуючы падтрымцы мясцовай улады паспяхова дзейнічаюць прыватныя прадпрыемствы, запускаюцца новыя вытворчасці.

— Робіцца ўсё магчымае, каб прыцягнуць інвестараў на самых прывабных для іх умовах. У нас больш станоўчых прыкладаў у гэтым кірунку, — расказвае Тамара ДРЫЛЁНАК, старшыня Лёзненскага райсавета дэпутатаў.

Сярод новых — прадпрыемства па вытворчасці сінтэтычных мыйных сродкаў. Для рэалізацыі праекта ўкраінскім бізнесменам бязвыплатна перадалі плошчы былога кансерва-сушыльнага завода. Цяпер тут ужо асвоілі выраб бальзамаў і шампуняў. Прадукцыю можна бачыць у крамах пад брэндам «Конская сіла». Другі этап — закупка абсталявання і ўстаноўка лініі для вытворчасці мыла.

У 2017 і 2018 гадах плануецца вытворчасць альтэрнатыўных відаў энергіі — напрыклад, энергіі ветру. Інвеста-

рам «экалагічная энергія» выгадна тым, што за кілаваты, якія трапяць у цэнтралізаваную сістэму, плацяць больш. 6 мегават электраэнергіі хопіць, напрыклад, каб забяспечыць на працягу года работу самага буйнога віцебскага прадпрыемства.

— Сярод ужо вядомых прадпрыемстваў — чэшскае па вырабе пелет. Каля 30 чалавек атрымалі работу. Амаль 95% прадукцыі экспартуецца.

Эфектыўна працуе і цэх — у складзе знакамітага абутковага прадпрыемства «Марко». 15 чалавек (мясцовыя жыхары) робяць дэталі абутку. Плануецца пашырыць аб'ёмы вытворчасці. Тым больш, што вытворчыя плошчы дазваляюць. Раней жа тут знаходзіліся атэлье і цэхі камбіната бытавога абслугоўвання, — расказвае намеснік старшыні райвыканкама па эканоміцы Вячаслаў ЧАРНАВУСАЎ.

Таксама вялікі ўклад у эканоміку раёна ўносіць прадпрыемства, якое вырабляе драўляныя «кабельныя» барабаны для буйной кампаніі-вытворцы.

— Яна экспартуе прадукцыю ў краіны ЕАЭС і ЕС. Ёсць і камерцыйнае прадпрыемства, якое паспяхова працуе на рынку змазачных матэрыялаў. Вырабляецца шырокі спектр раздзяляльных і іншых змазак, змазачна-ахаладжальных вадкасцяў і гэтак далей. Вядзецца распрацоўка новых відаў прадукцыі, — дадае Тамара Дрылёнак.

Безумоўна, наяўнасць работы, якая своечасова і праўнальна нядрэнна аплачваецца, стабільнае папаўненне бюджэту падаткамі — добрыя паказчыкі эканомікі. І сярод іншага гэта гарантыя таго, што насельніцтва не будзе шукаць «доўгі рубель» у суседнім Віцебску ці ў Расіі, да якой, як кажуць, рукой падаць.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by
Лёзненскі раён.